

La protecció del Montseny

written by Santiago Vilanova | 2 d'octubre de 2022

La salvaguarda del Montseny reclamava una historiografia com la que ha escrit Lluís Paluzie i Mir. Advocat nascut a Barcelona el 1934 de família olotina, marcat pel paisatge volcànic i de la conca del Fluvià, va ser responsable del Servei de Parcs Naturals i Medi Ambient de la Diputació de Barcelona des que es va crear el 1974 fins al 1983, després d'haver coordinat la redacció del Primer Pla Especial de Protecció del Montseny el 1975. Pare de l'economista Elisenda Paluzie, expresidenta de l'ANC, ha tingut una vida professional dedicada al proteccionisme i ha deixat l'empremta de la seva capacitat com a advocat expert en gestió del territori. Membre de la Junta Rectora del parc natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i expresident del Consell de Protecció de la Natura, òrgan assessor del govern i del Parlament, des del 1992 fins al 2010, ha actuat sempre amb una visió profundament catalanista, vetllant pel difícil equilibri entre creixement i conservació dels recursos. Sota la seva batuta en aquell ja històric Servei de Parcs Naturals hi han treballat destacats ecòlegs, biòlegs, geògrafs i arquitectes.

Va ser subdirector-secretari tècnic de l'esport de la Generalitat i redactor de la primera llei de l'esport català. El 1954 va ser un dels fundadors del Club Natació Olot i ha esdevingut també una de les seves dedicacions fent-lo prosperar i convertint l'entitat en una de més reconegudes per la societat garrotxina. Forma part d'una nissaga d'intel·lectuals entre els quals destaca el seu rebesavi Esteve Paluzie Cantalozella (historiador, paleògraf, pedagog i editor).

Ja jubilat, feia anys que els amics li demanàvem que expliqués la seva aventura-compromís per protegir el massís del Montseny, amenaçat per espúries especulacions urbanístiques que van fer-ne perillar l'extraordinària biodiversitat. El

confinament obligat per la covid el va animar a ordenar l'arxiu i acabar d'escriure *El cas del Montseny. Urbanisme, protecció de la natura i paisatge* (Institut d'Estudis Catalans, 2021), que es presentarà l'octubre a la seu de l'IEC. En el pròleg l'ecòleg Joandomènec Ros, expresident de l'IEC, i que va codirigir amb ell el Pla rector d'ús i gestió del parc nacional d'Aiguestortes i Estany de Sant Maurici, escriu: "És un coneixedor privilegiat de la legislació urbanística i ambiental, catalana i espanyola, que ell ha contribuït a establir".

Com ens explica, el procés de la protecció encara no ha acabat –el 2014 es va fer una ampliació de la reserva fins a 50.166 hectàrees i el passat juliol, finalment, es va constituir la Junta Rectora del Parc Natural del Montseny– i la seva gestió ha requerit coratge per defensar aquest emblemàtic espai enfront de determinats propietaris forestals i especuladors urbanístics. El llibre tracta el Montseny com a font d'inspiració literària, destaca a Bonaventura Carles Aribau, els *Aires del Montseny* de mossèn Cinto Verdaguer i la *Muntanya d'ametistes* de Guerau de Liost, però també a Marià Manent, Eugeni d'Ors, Josep Maria de Sagarra i Joan Alcover. El Montseny forma part junt amb Montserrat, el Montsant, el Montsec i el Canigó dels cims símbol del catalanisme i dels moviments excursionista i ecologista.

El llibre és imprescindible per seguir l'evolució del procés de protecció del massís que integra el Turó de l'Home-les Agudes, el Tagamanent i Sui i el Matagalls: des de la primera disposició legal (un Reial decret llei del 15 de setembre de 1928); el paper que hi va jugar la Mancomunitat (1914 i 1925); la influència del Regional Planning (1932-39) de Nicolau M. Rubió i Tudurí; el Pla Comarcal del 1953; el Pla Provincial de 1963; el Pla Especial de Protecció (1977-78) que Paluzie va coordinar; la declaració de reserva de la biosfera (28 d'abril de 1978) fins al Decret 127/2021, del 1r de juny.

Pot sorprendre el lector quan l'autor parla del paper de Joan

Antoni Samaranch que sent president de la Diputació de Barcelona va donar suport a la seva gestió. Però va ser Samaranch qui va crear el Servei de Parcs i va negociar amb la Diputació de Girona la cogovernança del massís.

Lluís Paluzie mereix el reconeixement per la seva ingent tasca proteccionista i per haver convençut els polítics de l'època de la rellevància del Montseny (el *Mont Signus*, la muntanya senyal dels antics). De les seves bosquíries en depèn la qualitat de l'aire que respirem i són embornals de carboni que ajuden a mitigar l'impacte de l'escalfament global. Cert que la crisi ecològica ens reclama replantejar-nos innovadors paràmetres en la gestió dels espais naturals i superar que siguin considerats "illes de naturalesa". Ha estat, però, la tasca dels proteccionistes i ambientalistes dels anys 70 i 80 que ens permetrà avui introduir-los amb diàleg i concertació. Paluzie forma part de la història de l'ambientalisme català, antesala de l'activisme ecologista del segle XXI i d'una nova governança del territori.